

Ylivieskan kaupunki HINKU-verkoston

TAUSTAT JA "LIITTYMISPROSESSI"

Hinku-yhteistyöllä tuloksia, 2.6.2020

Valtakunnallisesti merkittävä tulvariskialue

VESIENHOIDON TAVOITTEET:

Kalajoen ekologinen tila on välttävä/ tyydyttävä, yläosa on keinotekoinen ja voimakkaasti muutettu

Kuva 1.1 Kalajoen vesistöalue ja alueella sijaitseva tulvariskialue (©Maanmittauslaitos, SYKE, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 12/2015)

Ylivieska - hankemaailma

- **MEIDÄN KALAJOKI** (2012-2013); **Kalajoen vesienhoitoryhmän perustaminen.**
- **MAHAKALA** (2013-2014) Maaperän ympäristölle ja elinkeinoille aiheuttamien happamuusriskien kartoitus Kalajoen vesistöalueella.
- **VIELÄ VIRTAA –HANKKEET** (1. ja 2., 2015-2017): **vesienhoidon edellytysten turvaaminen vesistöalueella.**

- **TULVATIETO** (2017-2018): Tiedonvälityshanke, jonka aikana edistettiin asukkaiden ja yrittäjien tietoisuutta vesistö- ja hulevesitulvien riskeistä sekä parannettiin tulviin varautumista. Toiminta painottui valtakunnallisesti merkittävälle tulvariskialueelle Alavieskassa, Ylivieskassa ja Pudasjärvellä. Mukana kunnat ja pelastuslaitokset.
- **YHTEISESSÄ VENEESSÄ** (2018-2019): **Vesiensuojelurakenteiden suunnittelua** metsätalousalueilla, demonstroidaan vesistökunnostusta toteutettavilla virtavesikunnostuksilla.
- **VIIVITYS – vesienhoidon ja tulvasuojelun toisiaan tukeva yhteensovittaminen Kalajoen vesistöalueella** (2017-2019). Valumavesien luontainen viivyttäminen. Hallituksen kärkihanke.
- **VYYHTI-VERKOSTO, KUMPPANUUS JA YDINTOIMIJA.** Ylivieskan kaupunki on kuntatoimijana yksi VYYHTI-verkoston kumppanuusasiakirjan allekirjoittajista ja ydintoimija. Verkoston toimintaa jatketaan ja kehitetään edelleen Verkostoilla tehoa vesienhoitoon –hankkeessa 2019-2020.

- **HULEVEDET HALLINTAAN KOLMISTAAN** (2019-2020), yhdessä Raahen kaupungin ja Kempeleen kunnan kanssa.
- **RANKU – RAVINNENEUTRAALI KUNTA** hankekokonaisuus on merkittävä osanen kaupungin hankeympäristössä, ravinnepäästöjen hillitsemisessä.
- **TAANILAN ALUEEN TULVASUOJELUHANKE** (2020-2021), tulvasuojelu- ja vesienhoidon rakenteita oppimisympäristöksi.
- **VAKAASTI PERÄSIMESSÄ** – Kalajoen vesienhoitoryhmä (2020-2021), kuntakohtaiset vesienhoidon toimenpideohjelmat.

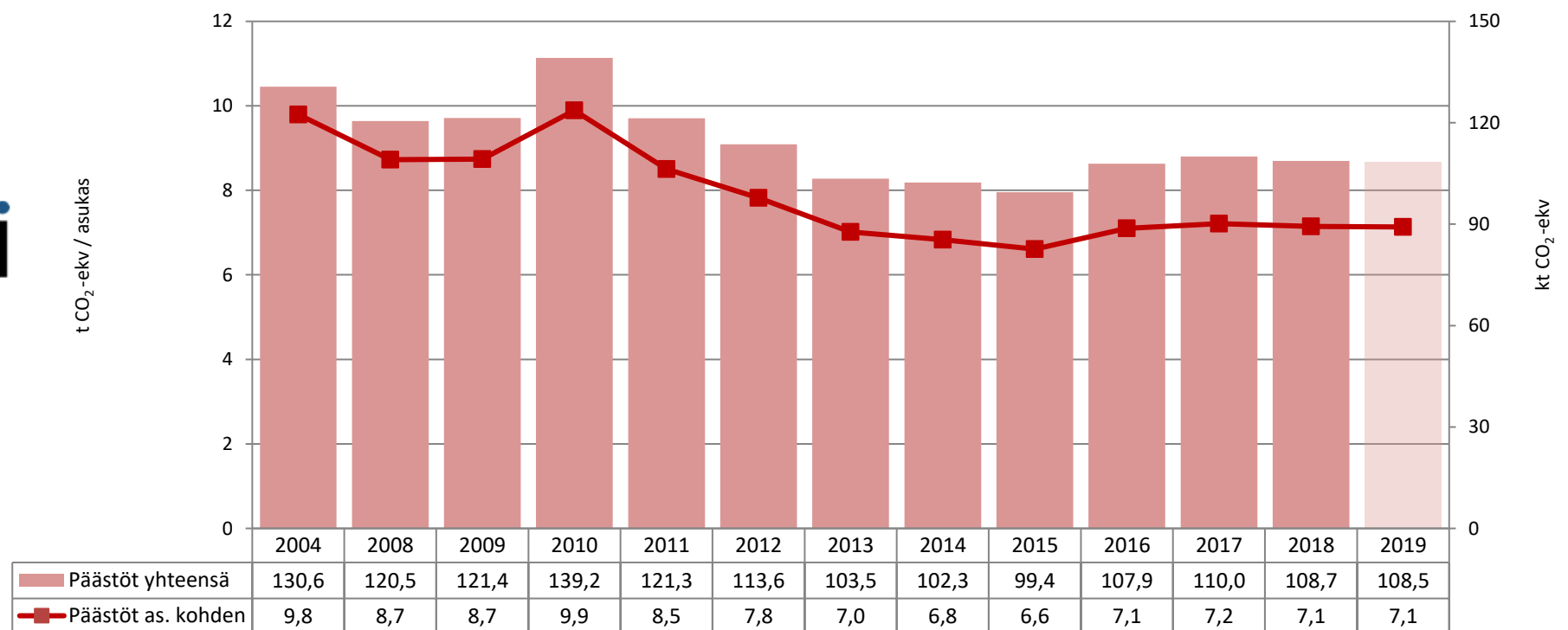
Laukkupalon kosteikko, 2019

Viivytys-hanke, vesienhoidon ja tulvasuojelun yhteensovittaminen

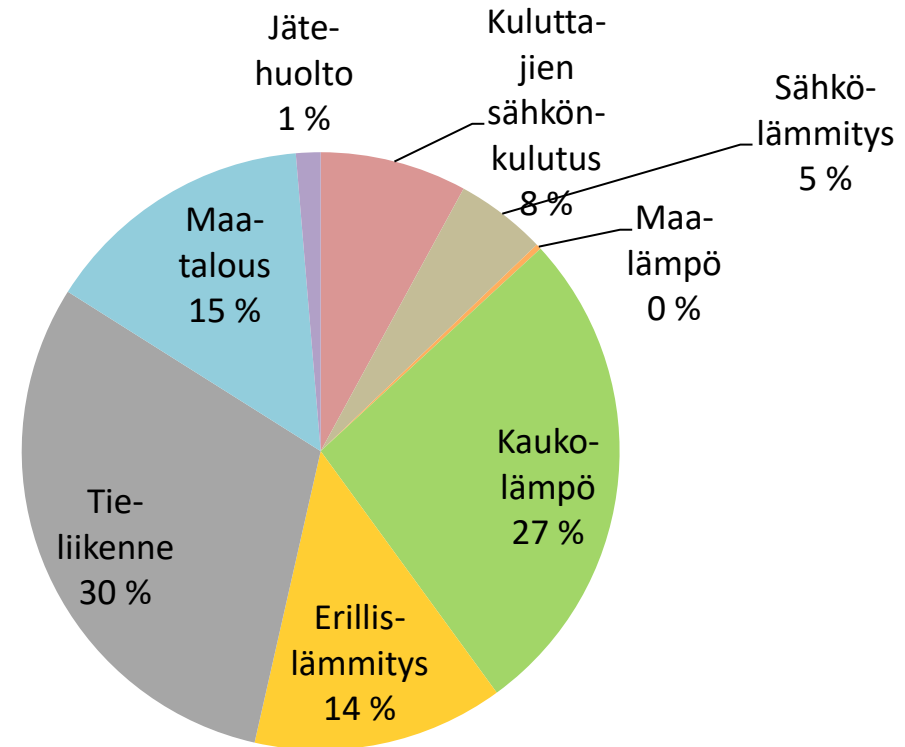
Ylivieska, CO₂-raportti

PÄÄSTÖJEN KEHITYS ILMAN TEOLLISUUTTA

Päästöjen jakautuminen eri sektoreille

YLIVIESKA

RANKU –RAVINNENEUTRAALI KUNTA, TEEMAT:

- *(Ylivieska on yksi esimerkkikunta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen vetämässä RANKU3-hankkeessa.)*
- **Ravinteiden kierrätyksen vaikutusten arviointi päätöksenteossa ja kaavoituksessa (kokeilut)**
- Koulutus-yritys-kaupunki –yhteistyö ravinteiden kierrätyksessä
- **Metsätalouden ravinteiden kierrätys –kaupungin rooli asian edistämisessä?**
- Ruokahävikin vähentäminen ja biojätteiden ravinteiden kierrätyksen ja käytön tehostaminen (ruokapalvelut esimerkkinä –kuntalaiset myös mukaan).
- **Jätevesilietteiden keräyksen ja käsittelyn tehostaminen, liittyminen viemäriverkostoon.**

BIOJÄTTEEN VÄHENTÄMINEN

Uusi keskuskeittiö on juuri valmistunut. Aterioita tehdään noin 1,3 miljoonaa vuodessa (normaalisti).

RANKU: MUUTOKSIA KESKUSKEITTIÖN RUOKALISTAAN

- Jauhelihakastikkeen kanssa tarjotun pastan tilalle vaihdettiin peruna, koska lapset syövät sitä paremmin – tilalle saatiin *lähiruokatuote*.
- Maksalaatikko jätettiin pois, koska siitä ei pidetty ja siitä jäi paljon ruokahävikkiä.
- Kasvisruokia lisättiin: pinaattiohukaiset, kasvispihvi, juuressosekeitto, kasvislasagne – kasvisruokia toivottiin ja *suositukset ohjaavat* niiden lisäämiseen.
- Kalaruokia lisättiin listalle *suositusten mukaisesti!*
- Kermaperunat otettiin mukaan *oppilaiden toiveiden* mukaisesti.
- Uutena ruokina listalle otettiin broileripekonikeitto, porsaanlihakasviskeitto, kalapyörykät, makkarastroganoff – vaihtelua lisää.
- Lista muutettiin neljän viikon kierrosta viiteen viikkoon, koska asiakkaiden mielestä samat ruoat toistuivat liian nopeasti neljän viikon kierrossa.

RANKU: MUUTOKSET PÄIVÄKOTIEN RUOKALISTALLA

- Murot jätettiin aamiaiselta pois.
- Jogurtti on kerran viikossa, muutoin aina puuro tai velli.
- Makkaraleikkelettä on aamiaisella kerran viikossa ja juustoa kerran.
- Kasvisten, marjojen ja hedelmien osuutta lisättiin kaikilla aterioilla.
- Välipalalta poistettiin grahampiirakka.
- Pastan tilalle vaihdettiin peruna.
- Ruokalista muutettiin viiden viikon listakiertoon.

RANKU: BIOJÄTTEEN VÄHENTÄMINEN

- Tarkoituksena on kartoittaa ja seurata jäänyttä ruuan määrää.
- Tavoitteena on siten tilata ja valmistaa ruokaa oikea määrä.
- **Ruokalistamuutokset** tehdään asiakkaita kuunnellen, mutta ruokasuosituksia noudattaen.
- **SUURIN TAVOITE** on saada asiakkaat syömään kouluissa ja päiväkodeissa aterioiden kaikki osat lautasmallin mukaan (ateriaan kuuluu lämmin ruoka, salaatti, ruokajuoma, leipä ja levite).
- **Elintarvikemäärärahat käytetään siten kuin on tarkoitettu:** Ruokaa ei valmisteta niin, että sitä joudutaan ruokailujen jälkeen joko myymään tai antamaan eteenpäin. Se lisäisi ruokapalveluiden kustannuksia: jäänyt ruoka tulee jäähdyttää, pakata, tehdä asianmukaiset tuoteselostukset, jakaa, rahastaa jne.

HINKU, Valtuustoaloite 25.2.2019

” Ilmastomuutos on aikamme vahvin globaali ilmiö. Sitä täytyy pyrkiä hillitsemään yhteisten toimien avulla, koko maailmassa ja kaikilla sektoreilla, monella tasolla. ... Ylivieskan tulee seurata monen muun kunnan mallia, osoittaa rohkeaa edelläkävijyyttä ja tavoitella vastuullisen, aktiivisen ilmastotoimijan roolia.”

KÄSITTELY, HALLITUS JA VALTUUSTO

- ❑ Ensimmäinen käsittely KH:ssa 30.9.2019: Esityksenä, että valtuusto päättäisi Ylivieskan liittymisestä HINKU-verkostoon. Perusteluina olivat mm. energiakysymykset, mutta myös käynnissä oleva POPilmasto-työ. – Asia siirrettiin, päätettiin pyytää esittelyä HINKU-verkostosta. – Valmisteluvaiheessa yhteistyö **Markus Latvalan** kanssa.
- ❑ KH 16.12.2019: Hallitus kuuli esittelyn, mm. **Heidi Takalo** lin Micropolis Oy:stä.
- ❑ KH 13.1.2020: Hallitus päätti esittää valtuustolle liittymistä verkostoon.
- ❑ KV 3.2.2020: Valtuusto päätti, että Ylivieskan kaupunki liittyy HINKU-verkostoon (äänestys 29-5-1).

Hinku-työryhmä (kh 24.2.2020)

- JOHTORYHMÄ (kaupunginjohtaja, talousjohtaja, hallintojohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja ja pelastusjohtaja)
- HALLINNON SUUNNITTELIJA (tiedottaja)
- YLIVIESKAN VUOKRA-ASUNNOT OY:N TOIMITUSJOHTAJA (kiinteistömassa)
- YMPÄRISTÖPÄÄLLIKKÖ (Hinku-yhteyshenkilö)
- Kaupunginjohtajan sitoutuminen!

Kiitos!

Tapio Koistinaho

Ympäristöpäällikkö

tapio.koistinaho@ylivieska.fi

puh. 044 4294 227